

Številka: 00104-187/2020/5

Datum: 2. 7. 2020

Odgovor na poslansko vprašanje Zmaga Jelinčiča Plemenitega v zvezi z obravnavo mitnice

Poslanec Državnega zbora Republike Slovenije Zmago Jelinčič Plemeniti je na Vlado Republike Slovenije naslovil poslansko vprašane v zvezi z obravnavo mitnice, v katerem sprašuje sledeče:

- *Zanima me, kakšne konkretne ukrepe bo Ministrstvo za kulturo predložilo v zakonodajni postopek, v zvezi s tem, da bodo lastniki kulturne dediščine motivirani kulturno dediščino obnavljati, ne pa da se odločajo za rušitev?*
- *Zanima me, kakšne so pričakovanje spremembe na področju zaščite kulturne dediščine glede na dejstvo, da je bil dne 26.11.2019 sprejet Zakon o zagotavljanju sredstev za določene nujne programe RS v kulturi?*
- *Zanima me, kakšne bodo stimulacije za lastnike, da se ti več ne bodo odločali za rušitev objektov, ki spadajo pod kulturno dediščino?*
- *Zanima me, ali se bo glede na Zakon o državni upravi sprejela politična odločitev, da se uporabijo izredna pravna sredstva v konkretnih postopkih na ZVKD?*
- *Zanima me, kakšni so zaključki inšpekcijskega postopka, ki ga je vodila gradbena inšpekcija in dne 28. 8. 2019 še ni bil zaključen?*
- *Glede na zgoraj postavljeno vprašanje, kjer se je ugotavljalo tudi dejansko stanje, me zanima, kakšni so rezultati kontrole gradbenih dnevnikov?*
- *Zanima me, ali se nameravajo sprejeti spremembe, ki bodo določale pridobitev gradbenega dovoljenja v primeru rušitve oz. odstranitve objekta?*
- *Zanima me, ali se bo na zakon o državni upravi sprejela politična odločitev, da se uporabijo izredna pravna sredstva v konkretnih postopkih na pristojni gradbeni inšpekciji?*
- *Zanima me, kaj konkretno je organ pregona storil v zvezi z domnevno kazensko ovadbo glede nevestnega dela v službi uslužbencev, ki so vodili te postopke?*

V nadaljevanju Vlada Republike Slovenije podaja odgovore na zastavljena vprašanja.

Spoštovani,

ob spremembi zakonodaje s področja varovanja naravne in kulturne dediščine v prvem obdobju po osamosvojitvi v Republiki Sloveniji je veljal Zakon o naravni in kulturni dediščini (Uradni list SRS, št. 1/81, 42/86, Uradni list RS, št. 26/92, 75/94 – ZUJIPK, 7/99 – ZVKD in 56/99 – ZON), ki je glede financiranja varstvenih ukrepov temeljil na sistemu financiranja samoupravnih interesnih skupnosti. To vlogo je po letu 1991 v celoti prevzel državni proračun, namenjen kulturi. Ob spremembi zakonodaje (tako na osnovnem področju varstva kulturne dediščine leta 1999 in 2008, kot tudi v zakonodaji s področja davčne in fiskalne politike) resor kulture nikoli ni uspel doseči takšnih sprememb, ki bi omogočile drugačne oblike finančnih podpor lastnikom dediščine, kot so neposredno financiranje iz državnega proračuna in proračuna lokalnih skupnosti. Ker so se predvsem po letu 2009 proračunska sredstva namenjena varstvu kulturne dediščine vse bolj krčila, so lastniki nepremičnin, ki so zaščitene kot kulturna dediščina, žal, soočeni z dejstvom, da jim zakonodaja nalaga le obveznosti, ki izhajajo iz varstvenih ukrepov, ne omogoča pa vsaj nekaterih oblik neposredne pomoči v obliki drugih ciljnih, zadostnih spodbud, ki bi bile lahko učinkovite na podlagi izkazanih potreb. O nevezdržnosti takšne ureditve je v enem od svojih mnenj iz leta 2018 svoje mnenje izrazila varuhinja človekovih pravic Vlasta Nusdorfer.

Vlada Republike Slovenije (v nadaljevanju: Vlada) se bo v tem mandatu trudila, da bi z davčno politiko, ki učinkuje kot podpora politika drugim politikam, lahko dosegala določene cilje in namene na področju vzpodbud za lastnike, ki obnavljajo kulturno dediščino. Pri tem pa ne gre zanemariti že uveljavljenih ugodnosti posameznih davčnih zakonov in ugodnega širšega davčnega okvira.

Spremembe na področju varstva kulturne dediščine ob sprejetju Zakona o zagotavljanju sredstev za določene nujne programe Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 73/19; v nadaljevanju: ZZSDNPK) bodo tako neposredne kot posredne. Neposredne spremembe se bodo odrazile v večjih vlaganjih iz državnega proračuna in, kadar bo šlo za kulturne spomenike, ki niso v državni lasti, tudi v povečanju sorazmernega deleža drugih vlagateljev. V sedemletnem obdobju veljavnosti zakona pričakujemo, da bo Državni zbor Republike Slovenije pri vsakoletnem določanju o ustrezni razporeditvi postavk državnega proračuna upošteval določbe ZZSDNPK, kar bo imelo neposreden pozitiven vpliv na stanje naše kulturne dediščine. Hkrati pričakujemo posredne pozitivne spremembe tudi v tem, da bo javnost videla, da se je odnos države do kulturne dediščine izboljšal, kar bo posledično spodbudilo lastnike in druge investitorje, da izvajajo dobre projekte, ki bodo sledili primerom dobre prakse pri udejanjanju namena ZZSDNPK.

Vlada bo proučila vrsto ukrepov, ki so uspešni v drugih članicah EU ali so bili uspešni v Sloveniji v preteklosti, kot so spodbude na davčnem področju, povečanje proračunskih sredstev za najpomembnejše in najbolj ogrožene objekte kulturne dediščine, spomeniška renta, oblikovanje posebnega sklada za upravljanje s kulturnimi spomeniki v državni lasti, zbiranje namenskih sredstev od obdavčitev kulturnih spomenikov v okviru področne zakonodaje in možnost namenitve dela promocijske takse v skladu z Zakonom o spodbujanju razvoja turizma (Uradni list RS, št. 13/18). Med predlaganimi ukrepi je bil sprejet le že omenjeni ZZSDNPK. Pristojni resorji so in se bodo usklajevali na področju skupnih politik, tudi v delu, ko ena politika, denimo politika dodeljevanja določenih ugodnosti, podpre matično politiko, ter v tem okviru sprejemali učinkovite ukrepe. Vsi predlogi in ocene vsakokratnih stanj se ocenijo in proučijo.

V obdobju 2004-2008 so bila že uporabljena nekateri ukrepi, ki jih omogočajo tako zakonodaja s področja varstva kulturne dediščine kot tudi s področja, ki ga navaja poslanec (npr. začasna razglasitev v primeru ogroženosti, inšpekcijski postopki). Takšne in sorodne ukrepe se bo uporabilo tudi v prihodnje povsod tam, kjer obstaja resna nevarnost za kršitve načel javne koristi, ki jo določa 2. člen Zakona o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12, 111/13, 32/16 in 21/18 – ZNOrg; v nadaljevanju: ZVKD-1).

V nadaljevanju Vlada podaja odgovor na konkretno vprašanje glede videnja inšpekcijskega postopka, ki ga je vodila gradbena inšpekcija in dne 28. 8. 2019 še ni bil zaključen. Inšpektorat Republike Slovenije za okolje in prostor (v nadaljevanju: IRSOP) je v začetku maja leta 2019 po uradni dolžnosti uvedel inšpekcijski postopek v zadevi nevarne gradnje v naselju Dutovlje, na zemljišču s parcelnima številka 3244/3 in 3244/4 obe k.o. 2432-Dutovlje. Inšpekcijskemu zavezancu je bila na podlagi ugotovitev dejanskega stanja, zaradi nevarne gradnje na zemljišču s parcelnima številka 3244/3 in 3244/4 obe k.o. 2432-Dutovlje, izdana ureditvena inšpekcijska odločba dne 14. 8. 2019, s katero je bilo zavezancu naloženo, da mora na lastne stroške na tem nevarnem objektu v 15-ih dneh po prejemu inšpekcijske odločbe (odločba mu je bila vročena 31. 8. 2019) gradbišče zavarovati, odstraniti še preostale neporušene dele nekdanjih (sedaj že porušeni) objektov in sanirati poškodbe na skupnih zidovih in sicer tako, da le-ta ne bo več ogrožal življenja in zdravja ljudi in sosednjih nepremičnin. Na dan kontrolnega inšpekcijskega pregleda dne 18. 9. 2019 je inšpektor na licu mesta zapisniško ugotovil, da zavezanec ni izvršil 2. alineje 1. točke izreka inšpekcijske odločbe z dne 14. 8. 2019, zato mu je bil dne 19. 9. 2019 izdan sklep o dovolitvi izvršbe, s katerim je bil pozvan, da mora v 15-ih dneh po prejemu sklepa (sklep mu je bil vročen 25. 9. 2019) izvršiti 1. točko izreka odločbe v celoti. Na podlagi 50. člena Zakona o prekrških (Uradni list RS, št. 29/11 – uradno prečiščeno besedilo, 21/13, 111/13, 74/14 – odl. US, 92/14 – odl. US, 32/16, 15/17 – odl. US in 73/19 – odl. US; v nadaljevanju: ZP-1) je bil po uradni dolžnosti uveden postopek o prekršku zoper kršiteljico pravno osebo ter odgovorno osebo pravne osebe, zaradi nespoštovanja z odločbo odrejenih ukrepov gradbenega inšpektorja. V prekrškovnem postopku je bil 3. 10. 2019 izdan plačilni nalog za prekršek po 6. alineji 1. točke 38. člena Zakona o inšpekcijskem nadzoru (Uradni list RS, št. 43/07 – uradno prečiščeno besedilo in 40/14; v nadaljevanju: ZIN), za katerega je z 1. točko 38. člena ZIN za pravno osebo predpisana globa v višini 1.500 evrov ter odgovorni osebi za prekršek po 3. točki 38. člena ZIN v zvezi z dejanjem po 6. alineji 1. točke 38. člena ZIN, za katerega je za odgovorno osebo predpisana globa v višini 500 evrov. Na dan kontrolnega inšpekcijskega pregleda dne 13. 11. 2019 je bilo na licu mesta nedvoumno ugotovljeno (objekt je bil fotografiran), da je zavezanec izvršil 1. točko izreka inšpekcijske odločbe z dne 14. 8. 2019 in sicer tako, da objekt trenutno ne predstavlja več nevarnosti za življenje in zdravje ljudi in ne ogroža sosednjih posesti. Nadaljevanje inšpekcijskega postopka ni bilo potrebno, zato se je ta po uradni dolžnosti ustavil.

na podlagi četrtega odstavka 135. člena Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10 in 82/13; v nadaljevanju: ZUP).

Inšpekcijski postopek se je vodil zaradi nevarne gradnje, za popolno ugotovitev dejanskega stanja ni bilo potrebno v pogledati v dnevnik o izvajanju del, saj je bil ukrep namenjen odpravi nevarnosti oz. temu, da zavezanec sanira nevarno gradnjo. Dejstva, na podlagi katerih se izda odločba, se ugotovijo z dokazi, o katerih pa odloča uradna oseba, ki vodi postopek.

Spremembe Gradbenega zakona (Uradni list RS, št. 61/17, 72/17 – popr. in 65/20) so v teku, v njem je tudi možnost, da se za odstranitev objekta zahteva gradbeno dovoljenje. Bo pa ta možnost kot tudi ostale predlagane rešitve stvar javne in medresorske obravnave.

Glede izrednih pravnih sredstev pojasnjujemo, da morajo biti za njihovo uporabo izpolnjeni zakonski pogoji, ki so glede na to, da se izpodbija praviloma pravnomočna odločitev, zelo omejujoči. Tudi sicer velja, da je uporaba izrednih pravnih sredstev, ki posegajo v pravnomočna razmerja, zelo restriktivna. Uporaba izrednih pravnih sredstev je mogoča tudi po uradni dolžnosti, če organ zazna, da so podani pogoji za ukrepanje.

V zvezi z vprašanjem, ki se nanaša na ukrepanje organa pregona v predmetni zadevi, je Vlada od Okrožnega državnega tožilstva v Kopru pridobila naslednje podatke: Okrožno državno tožilstvo v Kopru je anonimno kazensko ovadbo zoper uslužbenca gradbene inšpekcije glede mitnice v Dutovljah prejelo dne 17. 8. 2019. Dne 3. 9. 2019 je Okrožno državno tožilstvo v Kopru od Policijske postaje Sežana zahtevalo dopolnitev kazenske ovadbe. Policijska postaja Sežana je dne 30. 12. 2019 v zvezi z ugotovitvami poslala poročilo po desetem odstavku 148. člena Zakona o kazenskem postopku¹, ker ni bilo ugotovljenih znakov naznanjenega kaznivega dejanja nevestnega dela v službi po 258. členu Kazenskega zakonika² (v nadaljevanju: KZ-1), kakor tudi ne po 219. členu KZ-1. Glede na navedeno je Okrožno državno tožilstvo v Kopru zadevo zaključilo skladno s 147. členom Državnotožilskega reda³.

---

¹ Uradni list RS, št. [32/12](#) – uradno prečiščeno besedilo, [47/13](#), [87/14](#), [8/16](#) – odl. US, [64/16](#) – odl. US, [65/16](#) – odl. US, [66/17](#) – ORZKP153,154, [22/19](#) in [55/20](#) – odl. US.

² Uradni list RS, št. [50/12](#) – uradno prečiščeno besedilo, [6/16](#) – popr., [54/15](#), [38/16](#), [27/17](#) in [23/20](#).

³ Uradni list RS, št. [7/12](#), [29/12](#), [45/16](#) in [64/19](#).